2025/1179

16.6.2025 г.

ПРЕПОРЪКА (ЕС) 2025/1179 НА КОМИСИЯТА

от 4 юни 2025 година

относно ръководните принципи за поставяне на водната ефективност на първо място

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като има предвид, че:

(1) Поради неустойчивите практики за управление на водите, замърсяването и растящото търсене, качеството и количеството на водите, както и здравето на водните екосистеми в Съюза, не се подобряват с необходимото темпо. Изменението на климата и загубата на биологично разнообразие изострят тази тенденция. Водните ограничения засягат все повече обществото и икономиката. В този контекст повишаването на водната ефективност се превръща в абсолютна необходимост.

(2) В доклада на Комисията до Съвета и Европейския парламент ([1]), в който се представя напредъкът по прилагането на Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([2]) и Директива 2007/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([3]), се потвърждава, че повечето държави членки смятат недостига на вода за нарастващ проблем. Недостигът на вода се наблюдава на около 34 % от територията на Съюза и засяга около 40 % от населението на Съюза най-малко през един сезон в годината ([4]). Недостигът на вода се дължи на комбинация от свръхексплоатация и въздействия от изменението на климата ([5]). Европейският парламент призова за предприемането на действие по тези проблеми. ([6])

(3) Сушите засягат средно 4 % от територията на Съюза всяка година. В Южна и Югозападна Европа речния отток през лятото може да намалее с до 40 % при сценарий за повишаване на температурата с 3°C. Те се увеличиха в Европа през последните десетилетия по брой и интензивност. Например тежката суша и горещините през 2022 г. причиниха икономически загуби в размер на приблизително 40 милиарда евро, като най-големите загуби бяха регистрирани в Италия, Испания и Франция ([7]).

(4) Очаква се продължаващото изменение на климата да влоши проблема, тъй като въздействието и честотата на сушите се увеличават. Комбинираното въздействие на структурното свръхпотребление и повишеният риск от продължителни суши създават рискове за водната сигурност, снабдяването с питейна вода, селското стопанство, корабоплаването по вътрешните водни пътища, туризма и електроснабдяването ([8]). Недостигът на вода в различните сектори и загубата на селскостопанска продукция, дължаща се на комбинацията от горещини и суша, са сред най-важните основни рискове от изменението на климата в Европа ([9]).

([1]) Доклад на Комисията до Съвета и Европейския парламент относно прилагането на Рамковата директива за водите (Директива 2000/60/ЕО) и Директивата за наводненията (Директива 2007/60/ЕО) (Трети планове за управление на речните басейни Втори планове за управление на риска от наводнения), COM(2025) 2 final.

([2]) Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

([3]) Директива 2007/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно оценката и управлението на риска от наводнения (ОВ L 288, 6.11.2007 г., стр. 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2007/60/oj).

([4]) Вж. ЕАОС „Условия на недостига на вода в Европа“, на разположение тук. Приема се, че показател за водни ресурси WEI+ над 20 % предполага ситуация на недостиг на вода.

([5]) ЕАОС, „Водните ресурси в Европа“, 2021 г., на разположение тук.

([6]) Резолюция на Европейския парламент от 7 май 2025 г. относно европейска стратегия за устойчивост на водните ресурси (2024/2104(INI)).

([7]) Европейска оценка на риска, свързан с климата, Доклад на ЕАОС 01/2024, стр. 209 с допълнителни препратки.

([8]) Европейската оценка на риска, свързан с климата (2024 г.), глава 5 и глава 11, които съдържат също така повече информация за очакваното нарастване на продължителните суши (включително много големи суши) в Европа.

([9]) Междуправителствен комитет по изменението на климата, шести доклад за оценка. https://www.ipcc.ch/assessment-report/ar6/.

(5) С географски различия годишното водовземане на пресни води е намаляло с 19 % между 2000 г. и 2022 г. ([10]), но се очаква водовземането на пресни води на глава от населението отново да се увеличи. Това е така, защото: i) напредъкът по отношение на водната ефективност в секторите с най-голямо потребление, като енергетиката и селското стопанство, включително биоенергията, е недостатъчен; ii) промишлената и цифровата трансформация изискват повече прясна вода; и iii) лошото управление, замърсяването и изменението на климата оказват все по-голям натиск върху наличието на чиста прясна вода за социално-икономически цели. Това нанася вреда на екологичните потоци, които са от съществено значение за опазването на водната екосистема и конкурентоспособността на икономиката на Съюза, която се нуждае от чиста прясна вода толкова, колкото и от чиста енергия.

(6) По оценки на Европейската централна банка до 60 % от непогасените кредитни рискове в еврозоната могат да са изложени на недостиг на вода и топлинен стрес, а 20 % — на наводнения ([11]). Освен това, тъй като свързаните с водата климатични рискове стават по-интензивни, застрахователната празнина може да се увеличи ([12]), което ще затрудни икономическото възстановяване след свързани с водата инциденти като суши или наводнения.

(7) Инвестирането във водна ефективност ще допринесе за осигуряването на достатъчно вода за ключови икономически сектори, които са от решаващо значение за стратегическата автономност на Съюза и следователно имат потенциал за повишаване на конкурентоспособността, както се признава в пакта за чиста промишленост ([13]). Оползотворяването на потенциала за икономии на вода ще създаде също така стопански възможности и икономии на разходи за потребителите. Промишлеността на Съюза вече е световен лидер в разработването на водни технологии.

(8) В компаса за конкурентоспособността от 2025 г. ([14]) държавите членки се призовават да се справят с нарастващия недостиг на вода чрез подобряване на практиките и инфраструктурата за управление на водите, повишаване на водната ефективност и насърчаване на устойчивото използване на водите. В съвместното съобщение относно европейската стратегия за Съюз на подготвеност ([15]) се подчертава необходимостта от подобряване на достъпа до ресурси от критично значение в целия Съюз, като вода, например за реагиране при извънредни ситуации и бедствия.

(9) Взаимозависимостта между водните и енергийните ресурси е решаващ фактор за гарантиране на сигурността и издръжливостта на водните и енергийните системи на Съюза.

(10) Съюзът е задължен да действа в областта на водната ефективност въз основа на европейски и международни правила, като например Конвенцията на Организацията на обединените нации за опазване и използване на трансграничните водни течения и международните езера, подписана на 17 март 1992 г. в Хелзинки, член 7 от Парижкото споразумение, подписано на 12 декември 2015 г. в Париж, член 5 от Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета ([16]), както и ангажиментите на Европейския съюз по Програмата на ООН за действие в областта на водите ([17]). Цел 6.4 от целите на ООН за устойчиво развитие също така задължава страните да увеличат значително ефективността на използването на водата във всички сектори още преди 2030 г.

([10]) ЕАОС (2024 г.), „Водовземане по източници и икономически сектори в Европа“, на разположение на адрес https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/water-abstraction-by-source-and.

([11]) Европейска централна банка, Свързани с климата рискове за финансовата стабилност, графика Б.2?

([12]) Европейска централна банка, Празнината в застрахователната защита по отношение на климата, въз основа на данни от EIOPA, на разположение тук.

([13]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Пактът за чиста промишленост: Съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация“, COM(2025) 85 final.

([14]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, „Компас за конкурентоспособността на ЕС“, COM(2025) 30 final.

([15]) Съвместно съобщение до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно европейската стратегия за Съюз на подготвеност, JOIN(2025) 130 final.

([16]) Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 („Европейски закон за климата“) (ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj).

([17]) https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7443-2023-INIT/en/pdf.

(11) Европейският зелен пакт ([18]) стартира съгласувана стратегия за все по-неутрална по отношение на климата, нетоксична, ресурсно ефективна и конкурентоспособна икономика, в която икономическият растеж не зависи от използването на ресурси, в отговор на предизвикателствата, свързани с климата и околната среда.

(12) В стратегията на Съюза за адаптиране към изменението на климата ([19]), европейската оценка на климатичните рискове и съобщението относно управлението на климатичните рискове се прави преглед на широкия спектър от въздействия от климатичните рискове и необходимостта от предприемане на действия, тъй като политиката и предприетите мерки не са в крак с темповете на изменението на климата. Справянето с недостига на вода и сушите е една от областите, в които са необходими действия. Подчертава се, че осигуряването на наличност на прясна вода по устойчив начин е от основно значение за издръжливостта спрямо изменението на климата.

(13) Недостигът на вода оказва много силно въздействие върху здравето на морските екосистеми и осъществяването на социалните и икономическите дейности на крайбрежните и островните общности, които зависят от тях. Поради това управлението на пресните и морските води по интегриран и ефективен начин е необходимост.

(14) В плана за действие относно кръговата икономика ([20]) се предоставя програма за постигане на напредък към запазване на потреблението на ресурси в рамките на възможностите на планетата, включително водата. В съответствие с тази цел насърчаването на безопасното повторно използване на водата в различни сектори може да отключи икономическия потенциал в регионите с недостиг на вода. Това може също така да намали необходимостта от скъпи инфраструктурни проекти, като нови резервоари или инсталации за обезсоляване, което ще доведе до дългосрочни икономии и подобрена издръжливост на предприятията по отношение на недостига на вода, както и до намаляване на оперативните рискове.

(15) С Регламент (ЕС) 2024/1781 на Европейския парламент и на Съвета ([21]) се дава възможност за определяне на изисквания за екопроектиране, на които продуктите трябва да отговарят, за да се подобрят редица аспекти, включително потреблението на вода и водната ефективност, за почти всички категории физически продукти. Елементите на настоящата препоръка ще допринесат за неговото изпълнение.

(16) В настоящата препоръка се предоставят насоки относно елементи, които не са разгледани по всеобхватен начин в законодателството на Съюза в областта на водите: Директиви 2000/60/ЕО, (ЕС) 2020/2184 ([22]), (ЕС) 2024/3019 ([23]), (ЕС) 2024/1785 ([24]) на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕС) 2020/741 на Европейския парламент и на Съвета ([25]).

(17) За да се насърчи водната ефективност, е целесъобразно да се определи набор от принципи и препоръки, които да формират основата за бъдещи действия на Съюза и на държавите членки, за да се гарантира по-систематично разглеждане на потенциала за пестене на вода при вземането на решения, както и по-отговорно използване на водата във всички сектори.

([18]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, „Европейският зелен пакт“, COM(2019) 640 final.

([19]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Изграждане на устойчива на климатичните изменения Европа — новата стратегия на ЕС за адаптиране към изменението на климата“, COM(2021) 82 final.

([20]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, „Нов план за действие относно кръговата икономика — За по-чиста и по-конкурентоспособна Европа“, COM(2020) 98 final.

([21]) Регламент (ЕС) 2024/1781 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 година за създаване на рамка за определяне на изискванията за екопроектиране за устойчиви продукти, за изменение на Директива (ЕС) 2020/1828 и Регламент (ЕС) 2023/1542 и за отмяна на Директива 2009/125/ЕО (ОВ L, 2024/1781, 28.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj).

([22]) Директива (ЕС) 2020/2184 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 г. относно качеството на водата, предназначена за консумация от човека (ОВ L 435 , 23.12.2020 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj).

([23]) Директива (ЕС) 2024/3019 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2024 г. за пречистването на градските отпадъчни води (ОВ L, 2024/3019, 12.12.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/3019/oj).

([24]) Директива (ЕС) 2024/1785 на Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2024 г. за изменение на Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) и на Директива 1999/31/ЕО на Съвета относно депонирането на отпадъци (ОВ L, 2024/1785, 15.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1785/oj).

([25]) Регламент (ЕС) 2020/741 на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 2020 г. относно минималните изисквания за повторното използване на водата (ОВ L 177, 5.6.2020 г., стр. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/741/oj).

(18) Принципът за поставяне на водната ефективност на първо място има за цел да гарантира дългосрочна устойчивост на потреблението на вода, като се има предвид, че природните ресурси от прясна вода са ограничени и ще бъдат допълнително намалени поради нарастващото глобално затопляне. Мерките за повишаване на водната ефективност следва да се основават на анализ на разходите и ползите, включително на външните последици за икономиката, околната среда и обществото, като същевременно се вземат предвид субсидиарността, пропорционалността, справедливостта и равнопоставеността.

(19) За да се ускори прилагането на принципа за поставяне на водната ефективност на първо място и да се насърчи широкомащабното въвеждане на мерки за ефективно използване на водата, е необходимо да се определят ръководни цели. Поради тази причина държавите членки следва да бъдат насърчавани да определят свои собствени цели за водна ефективност въз основа на националните си обстоятелства.

(20) Прилагането на принципа за водна ефективност следва да използва по най-добрия начин новите технологии, като цифрови интелигентни измервателни уреди и датчици за откриване и управление на течове, включително от инфраструктурата за питейна вода, както се изисква съгласно член 4, параграф 3 от Директива (ЕС) 2020/2184.

(21) Когато мерките за повишаване на водната ефективност трябва да бъдат вследствие на ограничения на ресурсите, следва да се даде приоритет на секторите, които потребяват най-много вода, или на секторите с най-голям потенциал за икономии на вода и след оценка на компромисите, особено по отношение на стратегическите сектори, като същевременно се спазва йерархизацията на възможните решения за справяне с проблема с водата. Тези сектори неминуемо ще се различават в отделните речни басейни и водоносни хоризонти.

(22) Мерките за водна ефективност следва да бъдат включени в програмите от мерки в плановете за управление на речните басейни. Тези мерки могат да доведат до икономии на вода и до желания напредък към устойчивост на водните ресурси само ако са част от всеобхватен подход. Съпътстващите мерки за управление и използването на икономически инструменти могат да превърнат повишаването на ефективността на водата в трайно подобряване на водния баланс чрез избягване на ефектите на бумеранга. Стратегиите за водна ефективност следва винаги да бъдат в съответствие с националните стратегии за адаптиране към изменението на климата.

ПРЕПОРЪЧВА СЛЕДНОТО:

Принцип за поставяне на водната ефективност на първо място

(1) Държавите членки се насърчават да прилагат принципа за поставяне на водната ефективност на първо място, като вземат предвид икономическите, социалните и екологичните съображения, когато приемат национални мерки, засягащи управлението на водите.

(2) „Поставяне на водната ефективност на първо място“ означава предприемане на всички необходими мерки за намаляване на търсенето на вода като приоритет пред експлоатацията на допълнителни водни ресурси. В низходящ ред на приоритетите потреблението следва първо да бъде намалено, следвано от мерки за повишаване на ефективността, последвани от повторно използване на отпадъчните води и разширяване на водоснабдяването.

(3) С оглед на потенциала за икономии на вода, ЕС следва да се стреми към повишаване на водната ефективност с най-малко 10 % до 2030 г. Държавите членки се насърчават да определят свои собствени цели за водна ефективност въз основа на националните си обстоятелства. Комисията ще работи с държавите членки и заинтересованите страни за разработване на съвместна методика за целите за водна ефективност, като вземе предвид териториалните и други различия между държавите, регионите и секторите.

Ефективно управление на водните ресурси

(4) Препоръчва се държавите членки да прилагат практиките за управление на водите, определени в приложението, които се основават по-специално на водния баланс на речния басейн и на надеждни прогнози за екологичните и социално-икономическите нужди от вода. Тези практики следва да се основават също така на оценката на въздействията на изменението на климата и оценките на уязвимостта въз основа на съответните сценарии за изменението на климата и техните въздействия върху гражданската сигурност. Тези практики следва да се основават на ефективен и редовен контрол на водовземането, адаптивни процедури за издаване на разрешения, силна подкрепа за научните изследвания и иновациите, както и пълноценно използване на модерни цифрови инструменти.

(5) Препоръчва се държавите членки да насърчават ефективността на всички равнища на водоснабдителната верига, а именно съхранението, преноса и потреблението на вода, както е определено в приложението, и да осигурят необходимите инвестиции.

(6) Препоръчва се държавите членки да прилагат принципа за поставяне на водната ефективност на първо място, когато е възможно, във всички сектори, използващи вода, включително селското стопанство, енергетиката, промишлеността, търговията, сектора на обществото водоснабдяване и цифровата икономика, на всички равнища на планиране и издаване на разрешения за управление на водите.

Ръководство

(7) Препоръчва се държавите членки да осигурят подходящо ръководство на управлението на водите, като гарантират по-специално прозрачни, сигурни, приобщаващи, справедливи и предвидими механизми за разпределяне на водата, като предоставят сигурност относно приоритетите за разпределение между категориите употреби в случай на недостиг, като същевременно гарантират достъпа на уязвимите и маргинализираните групи до питейна вода на достъпни цени и вода за битови нужди.

Обучение и повишаване на осведомеността

(8) Препоръчва се държавите членки да инвестират в умения и човешки ресурси, за да гарантират ефективно и ефикасно управление на водите на всички равнища.

(9) Препоръчва се държавите членки да предприемат действия за повишаване на осведомеността на гражданите, местните органи и предприятията относно принципа за поставяне на водната ефективност на първо място. Тези действия следва да се повтарят на редовни интервали от време.

Трансгранично сътрудничество и международно измерение

(10) Държавите членки следва да гарантират пълно трансгранично сътрудничество по количествените аспекти на управлението на водите за всички речни басейни, включително чрез механизмите, определени в Директива 2000/60/ЕО, и съответните механизми и органи за международно сътрудничество.

(11) Препоръчва се държавите членки да насърчават принципа за поставяне на водната ефективност на първо място и на международно равнище, например ООН-Вода, Програмата на ООН за околната среда, Г-7 и Г-20, ОИСР, РКООНИК, Конвенцията на ООН за борба с опустиняването, КБР, ФАО, и да засилят ангажираността си с финансови институции като Европейската инвестиционна банка, Европейската банка за възстановяване и развитие и Световната банка, както и с частния сектор, за да привлекат дългосрочни инвестиции в инициативи за водна ефективност.

Съставено в Брюксел на 4 юни 2025 година.

За Комисията
Jessika ROSWALL
Член на Комисията

ПРИЛОЖЕНИЕ

Ключови практики за ефективно прилагане на ръководните принципи за поставяне на водната ефективност на първо място

(1) **По-добър контрол на ресурса**

Поддържане на точни и актуални водни баланси въз основа на наличните насоки ([1]) и вземане предвид на тези водни баланси в решенията за планиране, засягащи потреблението на вода и мерките за пестене на вода. За тази цел следва да се обмислят следните действия:

(1) Установяване и непрекъснато наблюдение на водовземането, загубите и обратното постъпване във всички водни обекти във всеки речен басейн и насърчаване на цифровото измерване на водовземането и заустванията. Водоснабдителните предприятия следва често да оповестяват публично документите и данните за промените във водния баланс и качеството на водата.

(2) В сектора на обществото водоснабдяване следва да се гарантира, че потреблението на вода се измерва индивидуално за всяка сграда, а в случай на многофамилни жилищни сгради — за всеки отделен апартамент. Използването на интелигентни измервателни уреди следва да се насърчава там, където докладването на данни в реално време е необходимо за допълнително повишаване на ефективността, което да направи инвестицията пълноценна.

(3) Установяване на екологичните оттоци ([2]) за повърхностните водни обекти, като се вземат предвид и нуждите на подземните водни обекти, във всички речни басейни, за да се установи максималното количество за устойчиво водовземане, което е задължително условие за рационалното и ефективното използване на водите. Максималното количество за устойчиво водовземане следва също така да отчита нуждите на непотребяващите ползватели и изискванията в съответното законодателство. Участие в трансгранична координация за установяване на екологичните оттоци на реките, които пресичат границите, за да се избегнат конфликти, които биха могли да подкопаят ефективния подход към потреблението на вода. Гарантиране на ефективното прилагане на екологичните оттоци чрез систематичното им вземане предвид в условията за разрешителните за водовземане.

(4) Адекватно оценяване, въз основа на наличните насоки ([3]), на постъпването на солени води и други интрузии, както и на нуждите от вода на зависимите сухоземни и съответните водни екосистеми, свързани с подземните водни обекти. Отговорно прилагане посредством цялостна оценка на риска на техники за контролирано подхранване на водоносния хоризонт ([4]).

(5) Гарантиране, че в разрешителните за водовземане за повърхностни и подземни води се вземат предвид прогнозите за изменението на климата, които отчитат неопределеността в предвижданията за бъдещите промени във водния баланс и разрешителните редовно се съгласуват, за да се избегне прекомерното водовземане ([5]). Гарантиране, че системата за издаване на разрешителни за водовземане е достатъчно гъвкава, като се вземат предвид и значителните сезонни колебания, когато е целесъобразно. Избягване на неоправдано дълги срокове за издаване на разрешителни, за да се даде възможност за гъвкаво адаптиране с оглед на промени във водния баланс. Прилагане на подходящо ценообразуване на водата, за да се гарантира ефективното ѝ използване. Приемане на достатъчно възпиращи санкции за незаконно, нерегистрирано или неразрешено водовземане и заустване.

(6) Гарантиране, че плановете за управление на речните басейни включват „водни баланси“ и количествено определяне на потреблението на вода по социално-икономически дейности, за да се улесни планирането на мерки за ефективност въз основа на оценки за оставащия потенциал за икономии на вода. Интегриране на аспектите, свързани с управлението на риска от суши, в плановете за управление на речните басейни и подготовка за риска от продължителна суша.

(7) Гарантиране, че повишената водна ефективност води до издръжливост посредством по-ниско потребление на вода. За тази цел:

— прилагане на принципа за възстановяване на разходите за водни услуги, така че всички потребители на вода и сектори на потребление на вода да осигуряват адекватен принос към разходите за водни услуги;

([1]) Вж. Общата стратегия за прилагане (CIS) съгласно Документ с насоки № 34 относно водните баланси към Рамковата директива за водите, достъпен тук.
([2]) Вж. Документ с насоки № 31 на CIS относно екологичните оттоци, достъпен тук.
([3]) Вж. Документ с насоки № 18 на CIS относно състоянието на подземните води и оценката на тенденциите, достъпен тук.
([4]) Вж. Документ с насоки № 39 на CIS относно контролираното подхранване на водоносния хоризонт, достъпен тук.
([5]) Вж. Документ с насоки № 24 на CIS относно управлението на речните басейни в условия на изменение на климата, достъпен тук.

— гарантиране, че политиките за ценообразуване на водата предоставят подходящи стимули за по-ефективно използване на водните ресурси въз основа на икономическия анализ, изискван съгласно приложение III към Директива 2000/60/ЕО ([6]);

— по-добро и по-широко използване на принципите „замърсителят плаща“ и „на предпазните мерки“, като се премахнат вредните субсидии за околната среда и се гарантират достъпни, справедливи и честни механизми за ценообразуване за всички потребители на вода.

При гореспоменатите дейности, държавите членки могат да вземат предвид социалните, екологичните и икономическите последствия от възстановяването на разходите, както и географските и климатични условия на засегнатата област или области.

Гарантиране на пълна прозрачност на политиките за ценообразуване на водата, по-специално по отношение на равнището на тарифите, използването на средствата и мерките, предприети за опазване на водните ресурси. Като добра практика това следва да се прилага и в други сектори извън питейната вода и пречистването на градските отпадъчни води.

(2) **Ефективност на преноса**

Подобряване на управлението на течовете на вода като съществена част от оперативното управление на водоснабдителните системи и даване на приоритет на инвестициите за бързо справяне с течовете, като се постави акцент върху най-нуждаещите се области от водоснабдяване и се използват всички налични възможности и инструменти на Съюза за финансиране.

(3) **Ефективност на съхранението**

а) Приоритизиране на мерките за естествено задържане на вода ([7]) в почвата, горите, подземните води и влажните зони, които намаляват изпаряването, в сравнение със съхранението на вода над земята в изкуствени резервоари.

б) Редовна поддръжка на изкуствените резервоари, включително чрез обособяване на средства за периодично отстраняване на седименти и предотвратяване на течове.

в) Оптимизиране на управлението на градските води чрез „събиране на дъждовна вода“ и други форми на естествено задържане на вода и ускоряване на въвеждането на мерки за предотвратяване на преливането на дъждовни води ([8]).

(4) **Ефективност на използване**

а) Насърчаване на приемането на най-добрите налични технологии, практики и услуги, за да се гарантира ефективно използване на водата във всички сектори, включително чрез насърчаване на кръговостта.

б) Насърчаване на повторното използване на отпадъчните води извън напояването, включително и в промишлеността, енергетиката и сектора на обществото водоснабдяване, като същевременно се предотвратяват рисковете за човешкото здраве и се отчита въздействието върху околната среда на намалените обратни потоци в даден речен басейн.

(5) **Добро управление**

а) Разработване на схеми за разпределяне на водата, които са прозрачни и имат приобщаващ механизъм за управление, за да се гарантира предвидимост за съответните ползватели на вода, включително непотребяващите, като същевременно се насърчават устойчивостта, справедливостта и зачитането на правата на човека. При разработването на механизми за разпределение на водата следва да се вземе предвид потенциалът за пестене на вода на секторите и регионите.

б) Разработване или поддържане на специфични социални политики, които са от полза за ползвателите на вода с ниски доходи и/или уязвимите/маргинализираните хора, за да се гарантира достъп до вода и канализация за всички, както се изисква от Директива 2020/2184 и Директива (ЕС) 2024/3019.

([6]) Документ с насоки № 1 на CIS относно икономиката и околната среда, достъпен тук.

([7]) Вж. например „Ръководство в подкрепа на подбора, разработването и прилагането в Европа на мерки за естествено задържане на водата. Обхващане на многобройните ползи от природосъобразните решения“, достъпно тук; и технически доклад 82 на CIS „Мерки за естествено задържане на водите“, достъпен тук; и „Природосъобразни решения за управление на водите в селското стопанство“ на Съвместния изследователски център, на разположение тук.

([8]) В съответствие с член 5 от Директива (ЕС) 2024/3019.

(6) **Обучение и повишаване на осведомеността**

а) Повишаване на уменията и обучение на органите за управление на водите, както и на органите, отговарящи за секторите, използващи вода, за да им се помогне да прилагат принципа за поставяне на водната ефективност на първо място с цел насърчаване на по-ниското потребление на вода.

б) Подкрепа за научните изследвания и иновациите, подобряване на уменията и повишаване на знанията за всички аспекти на ефективното управление на водите в секторите, използващи вода. Повишаване на осведомеността на потребителите относно значението на пестенето на вода, като същевременно им се даде възможност да действат по-устойчиво с оглед на местните условия. Това също така включва осигуряване на прозрачност за потребителите и гражданите относно потреблението на вода и управлението на водите в съответствие с член 17 от Директива 2020/2184 и член 24 от Директива (ЕС) 2024/3019.

в) Насърчаване на по-добра информация за потребителите и повишаване на осведомеността относно водния отпечатък на потребителските продукти и услуги, като се използват инструменти като екомаркировката на ЕС, цифровия продуктов паспорт съгласно Регламент (ЕС) 2024/1781.

(7) **Международно измерение**

а) Вземане предвид, когато е уместно, на принципите и целите на настоящата препоръка при разработването на техническа и финансова подкрепа за държавите партньори.

б) Засилване на ангажираността с финансови институции като Европейската инвестиционна банка, Европейската банка за възстановяване и развитие и Световната банка, както и с частния сектор за привличане на дългосрочни инвестиции в инициативи за водна ефективност в съответствие с целите на стратегията на ЕС за Global Gateway ([9]).

в) Споделяне на най-добри практики чрез прилагане на принципите и целите на настоящата препоръка и застъпничество за устойчивост на водните ресурси и за водна ефективност в международното сътрудничество.

([9]) Съвместно съобщение до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка, „Global Gateway“, JOIN (2021) 30 final.